

Otázka: České ekonomické myšlení

Předmět: Ekonomie

Přidal(a): Lenka

a. Zakladatelská generace (1882 vznik české univerzity)

Josef Kaizl

- je považován za prvního českého národohospodáře
- poslanec českého sněmu, člen říšské rady, 1898 ministr financí

Albín Bráf

- 1909 se stal ministrem orby
- podílel se na zrodu českého bankovníctví (1888 byl u zrodu Zemské banky království českého)
- od r. 1907 člen Mezinárodního statistického úřadu
- v r. 1888 podal návrh na zřízení zemského pojišťovacího fondu

b. Meziválečné období

Čtyři základní problémy:

- poválečná bída, nedostatek potravin, vážne zásobování
- nedostatek surovin
- znehodnocení měny
- úbytek přirozených odbytíšť

Alois Rašín

- měnová reforma (kolkování bankovek)
- stoupenec deflační politiky (silné měny)

Karel Engliš se podílel na založení MU

- vytvořil teleologickou teorii (hledá účel chování ekonomických subjektů)
- ekonomie věda o řádu, který uspokojuje potřeby
- rozlišoval 2 ekonomické systémy: individualismus (soutěž) x solidarismus (donucení)

Josef Macek byl levicově orientován

- odmítal třídní boj i státní monopol
- jeho představa byla socialismus založený na družstevním vlastnictví (soutěž)
- ceny určovány konkurencí, trhem

c. Cesta k centrálnímu plánování

- Mezinárodní ekonomické myšlení po 2. světové válce bylo levicově orientováno

Důvody:

- a) hospodářská krize r.1929 zpochybnila klasický liberalismus
- b) úspěch zaznamenalo nové učení keynesianství (v Americe v podobě Rooseveeltova programu New Deal)
- c) celkově zaznamenalo řízené válečné hospodaření konjunkturu
- český ekonomický vývoj měl po válce navázat na prvorepublikové snahy (budování smíšeného ekonomického systému, soutěž, konkurence, trh)
- v r. 1946 byl přijat dvouletý ekonomický plán NS
- po komunistickém převratu r. 1948 nastoupil etatismus, přímé řízení podniků ze strany státu

d. Marxismus (50. - 80. léta)

a) dogmatismus (50. léta)

- procesy (odsouzení významných ekonomů)
- zákaz přednášet na VŠ, emigrace
- změna po odhalení kultu osobnosti Stalina r. 1956,

Kurt Rozsypal

- chystá reformu, neprosadila se

b) reformní doba (60. léta)

- kritika ekonomického centralismu, myšlenka řízeného socialistického trhu

Ota Šik

- ředitel ekonomického ústavu ČSAV
- snaha prosadit tržní socialismus do praxe
- Intervence vojsk varšavské smlouvy, potlačení Pražského jara, konec reforem

c) normalizační úsilí (70. léta)

- temné období, dogmatický marxismus – leninismus

d) předreformní úsilí (80. léta)

- v zemích socialistického bloku se objevují snahy o reformu
- M. Gorbačov odstartoval v Sovětském svazu tzv. Perestrojku
- u nás se centrem reformního myšlení stává Kabinet prognóz (1986) a Prognostický ústav ČSAV (1987)

Valtr Komárek

- druhé centrum tvořil Ekonomický ústav ČSAV

Josef Zieleniec

e. Ekonomické reformy (90. léta)

- po revoluci r. 1989 se otevřela cesta k **tržnímu hospodářství**
- bylo potřeba **odstátnit** majetek, provést **cenovou liberalizaci**
- vznikly 2 scénáře, jak potřebné ekonomické reformy provést:
- a) radikální a rychlé kroky i v otázce privatizace prosazoval **Václav Klaus** jako ministr financí
- b) na vládní úrovni převažovala snaha provádět privatizaci postupně, pomalými plány

Výsledek?

- zvítězila **okamžitá (šoková) cenová liberalizace** a rychlá privatizace v podobě **kupónové privatizace**

Přechod české CPE k ekonomice tržní

- Klíčovým opatřením transformace ekonomiky je privatizace, tj. přeměna státního majetku na majetek soukromý

Privatizace může probíhat v několika formách:

- a) restituce – návrat majetku dřívějším vlastníkům
- b) přímý prodej podniků formou veřejných aukcí
- c) přeměna státních podniků na akciové společnosti a prodej akcií těchto společností
- d) kupónová privatizace – rozdělení části státního majetku mezi obyvatelstvo prostřednictvím zvláštních investičních kupónů.